

BÁO CÁO THỰC TẾ CÁC CHUYÊN ĐỀ DẠY HỌC TÍCH CỰC Ở TRƯỜNG THPT BUÔN MA THUỘT

Năm học: 2016 – 2017

Việc đổi mới phương pháp dạy và học làm một trong những nhiệm vụ trọng tâm của nhà trường

GV tổ Sinh – Công nghệ cũng như toàn thể GV của trường THPT BMT trong những năm qua đã được tiếp cận với các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực vì vậy GV của tổ cũng đã có nhiều cố gắng trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy lấy học sinh làm trung tâm nhằm phát huy tính tích cực của học sinh

Chúng tôi nhận thấy rằng phương pháp dạy học tích cực nhằm phát huy tính tích cực của học sinh. Điều này có ý nghĩa rất lớn:

- Giúp học sinh nhận thức được mình, phát hiện ra những sở trường, những khả năng tiềm tàng của mình.
- Phát huy được trí tuệ tập thể, rèn luyện khả năng giao tiếp tốt thông qua các hoạt động nhóm.
- Giúp học sinh có hứng thú học tập, có phương pháp tự học và rèn luyện tính tự học ở học sinh.

Một giờ dạy theo phương pháp đổi mới thì không chỉ người thầy phải lập kế hoạch bài dạy công phu mà người học cần phải có phương pháp học để lĩnh hội tri thức.

Đối với giờ tự học của học sinh ở nhà:

Để thực hiện tốt một giờ dạy trên lớp theo hướng đổi mới giáo viên phải hướng dẫn học sinh cách đọc sách giáo khoa, tài liệu trước khi đến lớp. Sau các tiết học, yêu cầu học sinh làm các bài tập trong sách giáo khoa. Đọc trước sách giáo khoa là công cụ quan trọng trong quá trình học tập, giáo viên cần hướng dẫn học sinh cách đọc. Vấn đề là ở chỗ nhiều

học sinh khi yêu cầu đọc chỉ hiểu đơn giản là đưa mắt đọc qua từng từ ngữ và chờ rằng cứ đọc qua một lượt như vậy là đã hoàn thành nhiệm vụ giáo viên giao. Vì vậy, tôi thường xuyên hướng dẫn cách đọc cho học sinh như sau:

- Nhìn vào những đầu mục trước khi nghiên cứu nội dung.

- Ghiragiây nhữg câu hỏi mà các em muốn có lời giải đáp.
- Gạch chân hoặc tô màu những khái niệm quan trọng và những nội dung chính.
- Tóm tắt các nội dung quan trọng lại.

- Lập dàn bài khi đọc: Lập dàn bài trước hết cần phải tách các ý chính trong bài đọc và thiết lập mối quan hệ giữa chúng trên cơ sở đó chia bài đọc thành các phần trong ứng với tên đề mục cho phù hợp.

- Với những nội dung kiến thức dài, khó, kiến thức có liên quan đến thực tế, cần đưa ra các câu hỏi, bài tập định hướng để học sinh khi đọc sách giáo khoa, thu thập thông tin từ các nguồn khác như tài liệu tham khảo, thực tế... để tìm cách trả lời. Câu hỏi đặt ra yêu cầu học sinh phải khái quát được nội dung cơ bản, câu hỏi phải yêu cầu học sinh vận dụng tư duy để trả lời.

- Với việc học bài cũ, yêu cầu học sinh học bài cũ bằng cách vẽ nhà đọc lại bài ngay, hoàn thành các bài tập về nhà, hướng dẫn học sinh học theo hướng tổng hợp kiến thức theo số đề tự duy, hệ thống hoá kiến thức, học qua hình vẽ, sơ đồ, giải thích các hiện tượng thực tế có liên quan đến kiến thức và học.

- Luôn chú ý hướng dẫn học sinh rèn luyện cách trình bày ý kiến của bản thân về một vấn đề nào đó được đưa ra thảo luận.

Đối với đa số các giờ học trên lớp:

- Chúng tôi đều ứng dụng công nghệ thông tin (xem công nghệ thông tin là một yếu tố quyết định đến chất lượng giờ dạy).

- Trong giờ học, tùy nội dung của từng bài có thể sử dụng một số phiếu học tập dạy học theo phương pháp hợp tác nhóm nhỏ, học sinh thảo luận và trình bày kết quả của nhóm mình. Các nhóm khác nhận xét, bổ sung và giáo viên chốt lại bằng hệ thống sơ đồ hoá kiến thức. Hoặc sử dụng phương pháp nêu vấn đề xen kẽ những câu hỏi trên cơ sở đã đọc sách giáo khoa để chi tiết hơn.

- Một số phần kiến thức đơn giản trong sách giáo khoa đã viết rõ ràng, đầy đủ chỉ cần hướng dẫn học sinh tự nghiên cứu và rút ra kết luận.

- Hướng dẫn học sinh cách ghi bài để giúp học sinh hiểu, tái hiện kiến thức dễ dàng và sâu sắc.

Cách ghi bài cần thể hiện:

- Các mục lớn nhỏ cần sắp xếp theo thứ tự logic.

- Ghi tóm tắt các ý chính của lời giải và ghi theo cách hiểu của mình.

-Thể hiện rõ các ý chính của bài học

Sau mỗi chương, phần, GV cung cấp cho học sinh hệ thống ngân hàng câu hỏi ôn tập được chọn lọc trong các đề thi các cấp và các năm. Yêu cầu học sinh lập đề cương ôn tập và trả lời các câu hỏi ôn tập, phản hồi một số nội dung khó. Hướng dẫn học sinh cách ghi nhớ kiến thức bằng cách ghi nhớ câu hỏi. Bởi học thuộc các câu hỏi giúp tiết kiệm thời gian học mà vẫn ghi nhớ hiệu quả.

Thường xuyên khuyến khích học sinh biết đặt câu hỏi và tìm cách trả lời sau khi đã nghiên cứu sách giáo khoa, tài liệu tham khảo và quan sát thực tế môi trường xung quanh để khắc sâu và mở rộng kiến thức.

Ở trường, chúng tôi đã tăng cường sử dụng những phương pháp dạy học tích cực: quan sát tìm tòi, thảo luận nhóm, nêu vấn đề, đồng thời hướng dẫn học sinh cách học và tự học nghiên cứu sách giáo khoa, trình bày ý kiến của mình trong thảo luận nhóm để tìm ra kiến thức, qua đó rèn cho học sinh nhiều kỹ năng cần thiết như: kỹ năng quan sát, so sánh, hoạt động nhóm, nói, viết...

Trong giờ học, học sinh đã chủ động, tích cực tự giác tìm kiếm tri thức dưới sự hướng dẫn của giáo viên. Vì vậy, giờ học đã sôi nổi hơn, sách giáo khoa đã được sử dụng nhiều hơn trong học tập.

Ngoài phương pháp chủ yếu chúng tôi vừa trình bày ở trên ngoài ra còn sử dụng một số phương pháp khác như: Dạy học theo chủ đề (phần VSV), dự án (sinh thái học), tích hợp ... tuy nhiên chưa nhiều

Để áp dụng được phương pháp dạy học tích cực đối với trường chúng tôi cũng có nhiều thuận lợi và khó khăn

* Thuận lợi:

- Đa số các lớp học đều có máy chiếu nên các giờ học đều có thể áp dụng công nghệ thông tin, nhờ vậy giáo viên có thể áp dụng được các phương pháp dạy học phù hợp.

- Học sinh của trường cũng tương đối ngoan, biết nghe lời...

- Giáo viên tâm huyết với nghề

- GV trong tổ thường xuyên có những hoạt động trao đổi chuyên môn, phương pháp, kinh nghiệm dạy học giữa các giáo viên → giúp giáo viên học hỏi lẫn nhau.

* Khó khăn:

- Chương trình học còn giàn trải ở nhiều môn cho nên các em chưa giành nhiều thời gian cho môn học.

- Nhiều học cho rằng môn sinh chỉ là môn phụ.

- Hiện nay các ngành học khi thi tuyển có môn sinh chưa nhiều vì vậy mà học lớp 12 học môn sinh còn mang tính đối phó, các em đa phần học lệch vì vậy hiệu quả tiết học không được như mong đợi.

- Để 1 tiết học thực sự có hiệu quả thì giáo viên phải bỏ ra rất nhiều thời gian, tâm huyết (công phu) để chuẩn bị như:

+ Một hệ thống câu hỏi khoa học, chính xác, phù hợp với trình độ nhận thức của từng đối tượng học sinh trong mỗi bài giảng

+ Thầy cô phải tìm hiểu để có thể cung cấp thêm các thông tin mở rộng mà SGK chưa có hoặc học sinh chưa biết vận dụng những kiến thức của các môn học khác để tạo sự hứng thú cũng như tăng thêm sự yêu thích môn học.

+ Sử dụng triệt để và phù hợp phương tiện trực quan: tranh ảnh, phim, clip, băng hình... để giúp học sinh tiếp thu tốt kiến thức.

.....

Nói tóm lại để áp dụng một phương pháp cụ thể nào đó thì còn phụ thuộc vào .

- Mục đích của việc dạy học.
- Nội dung tài liệu (nguồn thông tin)
- Tâm lý lứa tuổi.
- Cơ sở vật chất của DSHH.

Ở lớp 10, 11, chương trình sinh học mang tính khái quát nhiều hơn, mức độ trừu tượng hóa tăng. Hơn nữa, học sinh đã ở vào tuổi 16, 17; do đó các hình thức của phương pháp dùng lời có thể phức tạp hơn diễn giảng kết hợp vấn đáp, diễn giảng kết hợp báo cáo của học sinh, làm việc với sách giáo khoa kết hợp thảo luận). Phương pháp trực quan biểu diễn vật tượng hình chiếm ưu thế.

Lớp 12, do tính chất kết thúc giáo trình sinh học ở bậc phổ thông và bậc sinh ở vào tuổi 18, 19. Vì vậy trong tiết giảng ít cần phải thay đổi phương pháp; phương pháp dùng lời chiếm ưu thế, hệ thống các kiến thức học sinh đã tiếp thu. Ngoài ra cần tăng cường hoạt động độc lập của học sinh bằng việc sử dụng sách giáo khoa, báo cáo của học sinh.

Trên đây là một số phương pháp mà chúng tôi đã và đang áp dụng, chắc chắn chưa đáp ứng được nhiều trong công cuộc đổi mới giáo dục, vậy rất mong quy trường góp ý để chúng tôi học hỏi và áp dụng cho phù hợp với bộ môn và hiệu quả hơn.

Buôn Ma Thuột, ngày 09 tháng 03 năm 2017

Tổ trưởng CM

Nguyễn Thị Lành